

EDIFICIS ESCOLARS ANTERIOR A LA DICTADURA FRANQUISTA. ESCOLA DE NOSTRA SENYORA DE LOURDES DE LA CONGREGACIÓ DE RELIGIOSES FILIPENSES MISIONERES DE L'ENSENYAMENT. BARCELONA

Un relat de: [Antonio Mora Vergés](#)

Catalunya en matèria de documentar el patrimoni històric i/o artístic té encara molta feina a fer, aquest retard i/o incúria, per dir-ho de forma col·loquial, tenia la seva lògica durant la dictadura franquista, atès l'odi visceral que el sàtrapa sentia vers Catalunya i la seva llengua i cultura, passats més de 40 anys des de la seva 'mort oficial', i vivint en una 'democraciola' semblava que si més no a Catalunya es faria alguna cosa per recuperar aquesta part de la memòria històrica, val a dir que amb honroses excepcions els 'demòcrates catalans de tots els colors' no consideren el patrimoni històric i/o artístic com un tema 'important', i la majoria dels ajuntaments no disposen encara d'un Catàleg de patrimoni, un grup reduït a la província de Barcelona mitjançant la Diputació provincial ha elaborat i publicat Mapes de Patrimoni que pateixen en general de força mancances, la resta gràcies a Patrimoni Gencat disposen d'un petit recull, sovint no actualitzat i com en el cas dels Mapes de Patrimoni amb força mancances.

L'excusa més repetida és que 'en els dies foscos que seguien a la sedició dels militars feixistes encapçalats pel general Franco contra el govern LEGÍTIM de la II República', episodi vergonyant que els 'guanyadors' qualifiquen de 'guerra civil', i la jerarquia de l'església de l'època batejava com 'Cruzada', l'argument és groller i sovint fals.

El feixisme tenia vers Catalunya un política clara, l'anorreament. El cleptofeixisme ara i avui, continua fidel a aquella 'política'; l'adveniment de la 'democraciola' i la subsegüent aparició de partits que es reivindiquen com a catalans i democràtics, feia pensar en que s'adoptarien ràpidament mesures per corregir aquelles 'polítiques'.

Constatar que no ha estat així és un exercici de realisme pràctic; discursos insistint en l'amor a Catalunya, molts, masses; accions concretes poques, i en una majoria de poblacions de Catalunya, dissortadament cap.

La congregació de Religioses Filipenses Misioneres de l'Ensenyament fou fundada per Marc Castanyer i Seda (Mataró, 13 de juliol de 1815 - Barcelona, 28 d'abril de 1878) i Gertrudis Castanyer i Seda (Mataró, 14 d'agost de 1824 - Barcelona, 25 de maig de 1881), germans de Mataró. Volgueren donar resposta als problemes que comportava la industrialització de la ciutat, com ara una deshumanització gradual de la societat, i el fet que homes i dones treballessin a les fàbriques feia que els seus fills no rebessin la mateixa atenció que abans. La congregació havia de dedicar a la "renovació cristiana de la societat" mitjançant l'apostolat i la instrucció cristiana de les nenes i joves, particularment les més necessitades. Els dos germans aviat conceben un projecte més ambiciós: una fundació per la promoció cristiana i cultural de la dona. Hi destinen els béns de l'herència i Segimon hi afegeix els seus. Gertrudis, que havia començat la seva vida religiosa a un convent però en sortí per malaltia sense professar-hi, havia començat a acollir a casa seva nenes pobres, ensenyant-los el catecisme i les primeres lletres.

Ja en 1857, els dos germans comencen a acollir i educar joves a la casa pairal dels Castanyer de Mataró (al carrer de Sant Josep, 18-20) i el mateix any, el bisbe Antoni Palau, en una visita, els encoratja a continuar la tasca. La congregació de les Germanes de Sant Felip Neri començà formalment la seva vida el 21 de novembre de 1858; en poc temps reuneixen fins a 300 nens i joves, fills dels treballadors de les fàbriques i de les minyones que servien a la ciutat. Oferien ensenyament primari, escola nocturna i dominical i catequesi i exercicis espirituals a nenes i joves obreres, guiades per senyorettes i germanes. Són, a Mataró, les primeres escoles d'aquest tipus i les primeres escoles d'adults per a dones. Pius IX beneí l'empresa en 1859, però no obtingué el decretum laudis fins al 7 de desembre de 1870, i l'aprovació definitiva el 7 de juliol de 1914, de mans de Pius XI.

Obren el primer noviciat de noies el 1860, i el 2 de juliol de 1862 es faran els primers vots, i en 1865 els primers vots perpetus. La revolució de 1868 fa que Marc Castanyer s'hagi d'exiliar i que la congregació perdi els seus béns. En restaurar-se, l'any 1870, han d'instal·lar-se a Barcelona, en un pis de la família Puigoriol, al carrer dels Montcada, número 25. Les germanes treballen al barri de La Ribera i al de Gràcia. El 1870 obren també una escola de pagament, i el 1878, en ésser retornada a la família la propietat de la casa requisada de Mataró, Gertrudis Castanyer la ven i amb els diners obtinguts compren una casa, on alhora que un col·legi s'instal·larà la casa mare de la congregació, als límits entre Gràcia i l'antic municipi de Sant Gervasi de Cassoles, annexionats ambdós 'manu militari' a Barcelona l'any 1897. L'edifici del col·legi no forma part del Catàleg de Patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona.

Mataró tenia el tristíssim honor de foragitar a la Congregació Religioses Filipenses Missioneres de l'Ensenyament, i Barcelona el 'd'oblidar' incloure l'edifici del Col·legi Nostra Senyora del Lourdes al seu Catàleg de Patrimoni Immoble.

Catalunya no necessita enemics, únicament amb els 'amics' ja anem més que servits, oi?.

Ens agradarà tenir notícia del mestre d'obres i/o arquitecte autor de l'edifici del Col·legi de Nostra Senyora de Lourdes de la Congregació de Religioses Filipenses Missioneres de l'Ensenyament a l'email coneixercatalunya@gmail.com , aquesta mena 'd'oblits' acostumen a succeir a les colònies, com és el cas a dia d'avui de Catalunya.

També de l'edifici que va fer funció de noviciat, avui [Casa d'Espiritualitat de la Congregació de Religioses Filipenses a Balenyà, a la comarca d'Osona. El marquès d'Oller va encarregar la reforma de la seva casa d'estiueig de Centelles a l'arquitecte Manuel Joaquim Raspall i Mayol \(Barcelona, 24 de maig de 1877 - la Garriga, 15 de setembre de 1937\), tècnicament Balenyà esta dins el 'territori Raspall', i malgrat no tenir-ne constància documental, no ens sembla desassenyat atribuir-li aquesta obra, que us sembla ?.](#)